

ЧУДОМИР ЖИВОТ ЛИ Е ТОВА?

chitanka.info

Не е живот това, чичо Минчо, на нищо не прилича. Поминък няма, прехрана няма и ми се е замаяла главата как ще я карам. Ето, задала се е есен, след нея зима ще довтаса, а няма нищо ни на пангаря, ни в хамбаря. По цял ден стоя и мисля и не мога да я измисля. Пък, да ти кажа, не съм нито за текезесе, нито за метесе. Ръце силни и големи като лопати, ама несвикнали ни да орат, ни да копаят, нито чук да въртят. Лошо, чичо Минчо, лошо! Като си спомня какъв живот живеехме преди, каква търговия, какви печалби трупахме, очите ми се наливат. Двама души бяхме само и си имахме тайна работилничка в Балкана. Една земянка си бяхме направили, от партизанските поскрита. Да стъпиш върху нея, няма да разбереш, че под тебе е цяла стая. Режехме си тютюн контрабандно, значи, и продоволствувахме, кажи-речи, две околии. Двамка бяхме само и две магарета, ама магарета, ти казвам — здрави, умни, послушни, сякаш завършили специално училище. Особено едното, моето, беше като тебе възчерничко и наперено. Другарят, значи, реже и приготвява стоката, аз я разнасям и продавам на свободни цени. Натоваря магарето с две торби тютюн, значи, тупна го по гърба и като му река: „Ха, Марко!“ — поеме си добичето право по козята пътека за Севлиевско. Върви си, не чака ни да му викаш, ни да го удряш, а аз подир него на стотина метра из гората само го следя и се ослушам, защото акцизните често ни устройваха засади. Ако попадне Марко в такава засада — няма значение. Нито го познават, нито лична карта носи, нито знае да говори. Конфискуват го, значи, заедно с тютюна, подържат го малко на диета в обора на полицията и на първия пазари ден го продават в полза на държавата. Добре, но ний имаме в града свой човек, който го купува и ни го препраща пак в Балкана. Моят Марко например три пъти са ми го конфискували с по две торби тютюн и пак имаше сметка, имаше търговия, печалби, имаше, значи, и в хамбаря, и за пангаря, а сега живот ли е това?

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ЧУДОМИР КАЛИМЯВКАТА

chitanka.info

Седим на припек в село пред читалището и разсъждаваме по въпроса за нейно височество царевицата. Отдолу, попрегърбен и накуцващ, се зададе дядо Танко Ташата. Кога бил мъничек някога, не можел да каже каша, а таша и оттогава му останал прякорът за спомен. Пристигна той, приклепна до стената, отръска си калпака и почна:

— Преди малко, кай, като излизах от дома, срещнах стария поп Антон, рошав, бос, по риза, стиснал калимавката под мишница и гони надолу прасето. По едно време се наведе за камък, види се, хвърли го по него, но си изтърва калимавката, която цопна в гъола до бабини Караиванкини и се насади вътре с устата нагоре като полог, та ми дойде на ум:

Едно време хе, на млади години, когато още нямаше железница, ний с каруци превозвахме хора и стоки до Стара Загора, Пловдив и по другите градища. В нашето село имаше над трийсет големи покрити каруци с по два коня и бяхме известни кираджии из цялата околия. Аз също имах два сиви коня като два гривека близнаци. Бях закарал седем-осем души до Пловдив и на връщане натоварих стока — железария, манифактура и какво ли не — за търговците в нашия град. От архиерейското наместничество пък ми бяха поръчали да взема от църковния магазин някакви пакети и оттам взех две големи картонени кутии с някакъв багаж.

Натоварих аз отдолу най-тежките сандъци, после по-леките, най-отгоре сложих кутиите и поех за нашия вилает.

Времето беше тихо, небето чисто, като пометено, само далече над Балкана към Карлово се трупаеше една чернилка, ама, рекох си, дано се размине. По едно време подухна ветрец, усили се, чернилката полази по небето: загърмя, чергата, с която бях покрил стоката, се запремята като дрипа, двете кутии се затъркаляха из голото поле и из тях заизскачаха калимавки — една, две, десет, двайсет — хукнаха се надолу, сякаш се надбягваха коя по-рано да се върне в Пловдив.

Бря, ами сега? Хукнах се аз подир тях, настигна едната, сложи вътре един камък да не бяга, догоня друга, сложи в нея буца или каквото ми попадне, погна трета, и с нея същото, докато ги укротих всичките. Поспря се вихрушката. Спрях се и аз да почина, кога ги погледнах, посял съм ги из полето по квадратногnezдовия начин. Взех кутиите и почнах да ги събирам една по една. Та думата ми беше тази: тъкмо по това време се запопи и нашия дядо поп Антон и калимавката

му, която падна в гъола преди малко, е от същите, дето ги сях и брах из онова голо поле.

Четирийсет години има оттогава, станала е мазна и свети като лъсната тръба на печка, ама здраво нещо, хей, скъсване няма!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ЧУДОМИР СПЕЦИАЛИТЕТ ПРОТИВ ЯЗВА

chitanka.info

Беше по гроздобер. Отбих се един ден у баджанакони и ги заварих тъкмо смачкали гроздето, напълнили бѣчвата и разчистваха наоколо.

— Ха добре дошел, кай, тъкмо навреме пристигна, да помогнеш да изхвърлим джибрите поне.

— Нима ще ги хвърляте?

— Че какво да ги правя. Пресата тъй им смачка кокалите, че нищо в тях не остана.

— Дай ги на мене тогава. Ще ги сипвам по малко на прасето, че много ги обича.

— Още по-добре, кай, вземай ги и се разправяй, та тях поне да не мисля.

Пренесох ги аз, братче, на два-три пъти с количката, тръснах ги в кацата и се прибрах за вечеря. Кога сутринта слязох в зимнина и ги поразрових, то що щеш — цяло вире шира се стекло на дъното. Чакай, рекох си, в тия вторични суровини май има живот още, може да излезе нещо от тях. Прескочих до магазина, купих пет килограма захар, насипах я отгоре, излях отгоре няколко кофи вода, разбърках ги с точилката и ги завих с една черга, да не ги хапят мухите.

Слушал бях да разправят, че за цвят слагали в ширата бѣз. Прескочих и до градината, набрах цяла кошница, смачках тия черни сачми, та станаха като мастило, гаврътнах и него отгоре, разбърках пак с точилката, завих ги и си мисля:

„Ти, баджанак, ще пиеш бяло памидово вино, ама аз ще те почерпя с черно маврудово, та да си оближеш и мустаците, и веждите даже.“

Така джибрите стояха близо месец, като от време на време ги разбърквах и се навеждах да им прислушвам сърцебиенето. Преточих ги след това в бурето, цръкнах си в желтата пахарка, дето събира един корем течност — бря! Радост въщи. Станало едно вино, братче, резняк — не ти е работа!

Че като го почнах аз: на обяд пахарка, вечер пахарка на обяд един корем, вечер пак. По едно време почна да ми се услажда и сутрин, та забравих и баджанак, и баджаначка, преселих се един вид в зимника и дорде не докапчих бурето, не мирясах.

И за тебе лъжа, братче, за мене истина, излекувах се от язвата абсолютно. Девет години ме мъчи пущината, девет години ме гърчи и

свива, най-после ѝ намерих специалитета. Не мога да ти кажа от джибрите ли беше, от бъза ли, или от точилката, с която ги бърках, но изчезна окончателно и толкоз.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ЧУДОМИР ЛОВЕЦ

chitanka.info

Клекнал Нено Керин на пазара при грънчарите и си избира стомна. Грабнал една голяма жетварска, чука я с нокът, да не е пукната, обръща я да ѝ види дъното, надува я да се увери, че не издиша отнякъде, и пак почва да я чука и обръща насам-натам.

— Здравей, нашенец, казвам, пазаруваш ли, пазаруваш ли?

— Ще пазарувам, ами какво ще правя? Като ми е малко умът, тъй ще правя.

— Е, холан, защо ти е много ум, няма да оправяш света.

— Трябва, трябва, защото, ако го имах, нямаше да съм тук в града по това работно време.

— Какво е станало, какво ти се случи?

— Какво ли? Вчера, като копаехме на „Равнака“, допи ми се вода! Като ми се допи, взех стомната и тъкмо приближавам кладенчето, гледам, в един храст на две крачки от мене се свил заек. Едър, тлъст заек. Той ме гледа и не мърда и аз го гледам и не мърдам. Бря, ами сега! Сърцето ми забумтя и ми изсъхна езикът. Ще прежаля стомната, рекох си, ама довечера ще ядем тлъст заек. Помислих го, значи, и реших. Дигнах я и я запратих с такава сила, че устата ѝ изсвири като локомотив. Тупнах я, значи, ама не в заека, а в камъка до него и толкоз. Нали съм диване, такава я свърших. Хората с куршуми не могат да убият заек, а аз със стомна. Виж ме, значи, колко ми е умът и ме пиши ловец.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ЧУДОМИР КРОСНОТО

chitanka.info

В неделята щеше да се открива паметникът на Балкана. В събота вечер срещам в града автора му — известен наш скулптор.

— Какво правиш тук по това време, нали утре ще бъде тържеството?

— Изгониха ме.

— Как така! Защо те изгониха?

— Така. Повече от месец бях там — на Балкана, — работих по монтирането му и нощувах в близката туристическа хижа... Тази вечер обаче ми казаха да си събирам партушината, че щели да дойдат големци за освещаването и за мене място нямало.

— Е, утре ще отидеш ли пак на тържеството?

— Защо да отида? За да се надигам на пръсти и да си гледам творбата отдалече ли? Купих си билет и с вечерния влак си заминавам за София.

— Така, значи, ти сега си един вид кросно.

— Защо кросно?

— Ти си кросно, а паметникът ти е платно — изтъкаха си платното и ритнаха кросното.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ЧУДОМИР НАШ ПЕНЧО

chitanka.info

Наш Пенчо е много речовит. Де що има партийни, профсъюзни, просветни, квартални и прочее събрания, той, макар и последен, трябва да вземе думата. И за да разкраси речта си, освен със „значи“, „именно“, „например“ напоследък започна да прибавя обилно и „родният“, „родната“, „родното“ и „народният“, „народната“, „народното“ и „народните“. Така разкрасена я поднася и при частни разговори.

— Родните облаци, казва, тази есен са доста сухи, а трябва, значи, да се сее. И както се е застудило например, родната слана скоро ще падне.

— Да, казвам, и родната инфлуенца може да се появи.

— Няма, казва, такава опасност, значи, защото народната медицина е на своя стражеви пост.

— Ти, казвам, за всеки случай нахлувай родната вълнена фланела, за да си сигурен.

— Именно, именно, прав си, например, прав си, значи...

Мисля си, ако все така напредва в украсата на речта си наш Пенчо, скоро ще почне да казва „родната ни родина“ и „народния народ“.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ЧУДОМИР ЙОРДАНКА

chitanka.info

— Класическата гръцка формула за пропорция на женско тяло е главата да се нанася седем пъти на тялото. Така са изваяни прекрасните им статуи на афродити, венери и пр. Ние българите и без това спадаме към големоглавите (коджакафалии — по турски, а по гръцки — кондрокефалос). Ти си бухнала косите по новата мода така, че главата ти не може да се нанесе на тялото и три пъти даже, та освен че изглеждаш изтървана от някоя лудница, но и много по-ниска, отколкото си. Такива ми ти работи, Йорданке, чу ли какво ти говоря!

А тя хич не мига, сякаш не се отнася за нея, и права е девойката, та може и името си да е забравила даже, защото е кръстена Йорданка, но откак се разроши, вече ѝ казват ЙОРИ.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ЧУДОМИР ПИЛЕНЦЕ, СИРЕНЦЕ...

chitanka.info

Вечерта имах гости, та си легнах след полунощ. Тъкмо съм заспал, чух, че някой вика отвън. Чука настойчиво и упорито. Станах, отворих и насреща ми един от болничната прислуга.

— Бай Тошко, казва, много спешен случай и доктор Галчев поръча да дойдеш веднага. Една жена я ръгнал вол в слабините, казва, и дорде я докарат от село дотук, изтекла много кръв и трябва веднага да ѝ се прелее от твоята.

Зад прислужника се свил дребен, необръснат селянин с големи уши. Пристъпи той, разхълца се, разплака се и занарежда:

— Ти, кай, баща, бай Тошко, ти майка, моля те спаси ми жената и фамилията. Помогни ми, кай, ела, че умира горката. Аз, казва, няма да забравя добрината ти и ще ти се отплатя, стократно ще ти се отплатя, казва. Пиленце ще ти донеса, сиренце, петмезец имам, картофки и една кола дърва ще ти докарам, само я спаси.

Нали съм кръводарител, облякох се и тръгнахме, а дългоухият подтичва след мене и все нарежда зад гърба ми: пиленце, сиренце, картофки, сухи дъбови дърва имал готови в двора и щом се върнел в село, щял да натовари всичко, ще го докара у дома и т.н.

Жената действително беше много изтощена. Преляха ѝ 300 грама кръв от моята, но се оказа недостатъчно, та взеха още малко и полека-лека се оправи и си отиде по живо, по здраво в село. След това, разбира се, мъжа ѝ с дългите уши не го чух, ни видях повече, нито пиленцето и сиренцето. Мина се година ли, две — не помня, — през есента не можах да си набавя дърва навреме ни от „Топливо“, ни от Горското стопанство. Една сутрин, като отивах на работа, гледам, селянин кара кола с дърва. Взрях се — същият онзи с дългите уши. Спрях се и го запитах:

— Познавал ли ме, байно?

— А че, казва, май че те познах. Нали си ти, дето даде кръв на жената?

— Аз съм, същият. Колко искаш за дървата?

— Ами че, както се продават на пазара — 12 лева на кубик.

— Колко кубика са?

— Точно два и трийсет са.

— Слушай, казвам, ето ти парите, ти знаеш къщата ми, закарай ги, че аз закъснявам за работа, стовари ги в двора под дюлята и си гледай работата. Ясно ли е?

— Ясно, казва, ясно ми е.

Стоварил ги хубавецът, синът ми си дошъл от училище по-рано, подредил ги и като се върнах, рекохме да ги проверим. Мерихме ги веднъж, дважд, три пъти и какво мислиш — вместо два кубика и трийсет сантиметра, излязоха точно един и трийсет. За да изглеждат много, отдолу на колата наручкал едни чепати пънища, дето и с взрив не можеш ги разби, едни криви клонаци — да се пукнеш от яд.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

**ЧУДОМИР
НЕ ОСКЪРБЯВАЙТЕ
ПЕРСОНАЛА!**

chitanka.info

Отида ли в столицата, обикновено се разкрасявам в близката до хотела бръснарница. Когато преди няколко години влязох за пръв път, направи ми впечатление поставеният на най-видно място надпис: „Граждани, не оскърбявайте персонала с разни бакшиши.“

— Браво — рекох си — прекрасно, достойно, напълно в духа на епохата и социалистическия морал. Напредваме, значи, крачим смело към комунизма.

Доста време стоя този надпис и аз, като се придържах строго към предупреждението му, не дръзвах да оскърбя учтивия и любезен персонал и щом ме обръснаха, само с лек поклон излизах да си гледам работата. Неотдавна влязох в бръснарницата, огледах се — надписа го няма.

„Трябва да е овехтял — помислих си — да се е измърсил и са го свалили да го почистят или подновят. Може да са решили пък в рамка да го сложат.“ И като си спомних пак съдържанието му, стараех се да не оскърбявам персонала с разни бакшиши. В столицата стоях доста време и колкото пъти влизах да се бръсна, забелязвах, че учтивият и любезен персонал става все по-малко учтив и любезен спрямо мене и все по-накливо започва да ме гледа. Влязъл съм рано например, взел съм си номер, дошъл е моят ред, а друг седне на моето място и никой не ми обръща внимание. Обръснат този, който ме е прередил, друг след него сяда, после трети и бръснарите, учтиви, любезни, покланят им се, казват им „честито“, изчеткват ги да нямат прашинка по дрехите и ги изпращат чак до вратата. Аз седя и чакам ред. И както седях, веднъж забелязах, че тези, които ме пререждат, започнали да ги оскърбяват с разни бакшиши, представете си. При ставане от стола или при излизане все им пуцат по нещо в джобовете.

— Такава ли е била работата — рекох си и от този ден започнах и аз да оскърбявам всичките подред. И за да ги ядосам още, пуцам им повече пари, отколкото е прието. Какво да правя, граждани, оскърбявам ги и ще ги оскърбявам непрекъснато, защото иначе рискувам да пусна брада, дълга като на владика.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ЧУДОМИР КЛАСОВЕТЕ

chitanka.info

Беше преди години. Живееше в нашето село един дядо Петко. Той имаше синове и дъщери, но и добър имот за тях. Започнаха обаче едни войни, появиха се болести, единия син убиха на фронта, другият умря от холера, пръснаха се дъщерите и остана той с бабата си и една нефелна снаха. Продаде дядо Петко някоя и друга нива, на изполица даде други, но голямата до Тунджа остави сам да си я работи. Оряха я с бабата и снахата, сееха я, но по жътва викаше съседи и роднини да помагат по-бързо да се прибере зърното. Събрал едно лято четири-пет жетвари, подхванали я — едни жънат, други връзват снопи, а той зад тях само клас събира. По едно време чул, че съседът му Димката го одумва и му се присмива:

— Гледайте го, рекъл, пустия му дъртак, при толкова имот цял ден се гърбути класове да събира.

Бай Петко се престорил, че нищо не чул. Поженали, прибрали всичко от полето, дошла зима, почнало да се запролетява и един ден току довтасал Димката у тях с кърпено чувалче под мишница.

— Какво те носи по това кално време у нас бе, Димка?

— Свърших брашното, дядо Петко. Изтупахме снощи чувала, пък и жито вече нямам, та дано ни дадеш някоя и друга крина в заем.

— И аз го свърших. Ни брашно, ни жито имам.

— Бре, не думай тъй, дядо Петко, не се шегувай. Може ли такова нещо? То ако у вас се е свършило, значи, в цялото село да няма зърно.

— За селото не зная, рекъл, ама у дома няма вече нищо. Имаше някога, ама сега няма. — И си тръгнал за към къщата.

Димката застанал на двора с клепнали уши, стоял и се чудел накъде да поеме. Стоял, стоял, па отново го ударил на молба. Бай Петко се обърнал, усмихнал се и му рекъл:

— Ела, рекъл, ела! То в хамбара няма, но се сетих, че в зимника бях насипал в един сандък малко жито от ония класове, дето ги събирах лятос из голямата нива на Тунджа. Помниш ли?

Димката преглътнал суха плюнка и нищо не можал да му рече.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ЧУДОМИР ЮСНИ

chitanka.info

Оплаква ми се Юсни:

— Аз — казва, — бай даскале, съм сиромаш човек, както знаеш — фукара. Само един дръглив и сляп кон имам, та не стига хлябът ни за мене, ни за него. Преди години, както знаеш, работих у бай Тодораки. Три години и половина му слугувах. Той имаше и файтон, и каруца, и три коня, ама умря човекът. Мина се колкото се мина, жена му продаде файтона и конете, остана само каруцата. Стара е, разглобена е, ама като за мене я бива. Научих се, че и нея продавала и искала триста лева. Триста — триста, не са много пари, ами като имам само половината, какво да правя?

Отидох при нея и ѝ казвам:

— Како Стефано — казвам, — чорбаджийке, дай на мене каруцата.

— Да ти я дам — казва — бе, Юсни, защо да ти я не дам, ама имаш ли толкова пари?

— Там е работата — казвам, — че ги нямам всичките. Сто и петдесет съм събрал само, ама както знаеш, аз имам кон, ще го впрегна в нея, ще превозвам тор до лозята, вода ще карам за пръскане, дръвца, туйцък-онуйцък — ще ти се наплатя. За три месеца — казвам — ще си изплатя борча до стотинка.

— Че зная ли, Юсни — казва, — да си помисля малко и ще ти кажа. Намини утре към пладния — казва — и ще видим.

Отидох, бай даскале, преди пладния, отидох, а тя още на вратата започна:

— Че зная ли, Юсни, зная ли какво да ти кажа? Чудя се и не мога да реша.

— Защо да не знаеш — казвам, — нали ти е за продан? Нали ми рече да дойда?

— Тъй, ама да ти кажа право, снощи ходих при баба Пелагия да ми гледа на боб и щом го метна, започна:

— Чер човек, чорбаджийке, чер човек душманлък ти мисли. С чер човек вземане и даване да нямаш... Та прощавай, ама не ми се дава на вересия каруцата.

— Е, щом не може, не може — рекох — то си е твоя работа. А пък че съм чер, чер съм и няма сапун за моята кожа, ама само аз ли в тоя град съм чер. Толкова години съм ви слугувал, нещо лошо от мене видяла ли си? Измамил ли съм ви някога?

— Вярно е — казва, — така е, ама като ми го рече баба Пелагия...

Тръгнах да си ходя, бай даскале, ама толкова мъчно ми стана, че чак ми се доплака. Тъкмо отворях пътната врата, и тя се провикна:

— Ела, казва, Юсни, ела! Аз — казва — те познавам. Добър човек си, честен си и няма да ме излъжеш. Хайде — казва, — дай ми половината пари и вземи каруцата. За другите ще те почакам — казва.

А аз, бай даскале, тогава ѝ рекох:

— Няма да я взема, како Стефанке, не ти ща каруцата вече. Щом си се съмнявала в мене, щом си тръгнала да питаш врачки и билиарки, аз такава стока в двора си не ща, не ми трябва. Ще си намериш друг мющерия, рекох, ама гледай да му е по-бяла кожата.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ЧУДОМИР ХИТЛЕР

chitanka.info

— Кой е онзи там отсреща, дето се влачи с двете патерици? Клетия, гледай как го е изкривил ревматизмът.

— Не е ревматизмът, а фашизмът.

— Кой е той?

— Личо бе, Личо бабин Дудин, от долната махала. Къщата му е долепена до Писановия дюкян. Той сега остаря и е недъгав, но преди Девети беше здрав, прав и имаше резачка за дърва. Резачка и едно магаре да му я вози. Тогава нямаше из града такива машини и добре се препитаваше човекът. Добре, но нали си е малко дяволит, взел, че си кръстил магарето Хитлер.

Един ден го повикали да нареже дървата на Панталей Хаджикойов, а по онова време той колеше, той бесеше по нашия край. Пристигнал Личо с цялата си механизация, отворили му голямата кована порта, та се открил един двор като райска градина, магарето за пръв път видяло такава чудесия, сепнало се, забило крака в земята, не ще да влезе и не ще. Дърпа му въжето Личо, мушка го с пръчка — не мърда. Пак дърпа, пак мушка и вика:

— Дее... де бре, Хитлер! Де бре, шваба!

— Ти какво плещиш там бре — избоботил зад мермерната чешма Панталей Хаджикойов.

— Не ще бе, чорбаджи, срамува се да влезе у вас.

— Кой се срамува?

— Хитлер бе, чорбаджи, моят Хитлер, магарето ми.

— Маарш! — изревал Панталей. — Марш оттука, че като дойда, ще стане само Личовци и магарета. Маарш!

И Личо обърнал механизацията си и поел обратно за в къщи. Не се минало много, и двамата ангели-бангели от полицията го закарали в околийското, че бой, бой и оттогава се изкриви човекът, прегърби се и не можа да се изправи. После продаде резачката, половината двор продаде и преживява горе-долу.

— А какво стана с магарето Хитлер?

— То се изгуби още когато Личо беше арестуван, изчезна вдън земя като именника си и никаква диря не остави.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ЧУДОМИР НИЩИЧКО НЯМА

chitanka.info

— Добър ти ден, леля Керано, къде си помъкнала тази кошница?

— На пазар, леля, на пазар излязох и аз, ама то пазар ли ми е? Обикалях, обикалях, подкосиха ми се краката и нищо не намерих. Еех, де едновременно пазари, де ги? Каквото потърсеше човек, веднага го намираше, а сега нищо, нищичко няма.

— Че как тъй да няма ма? Аз нали ходих преди малко — сирене, масло, кашкавал, сланина, яйца, месо, колкото щеш.

— Няма мари, леля, няма, нищичко няма. Аз, като ти го казвам, нима ще те лъжа?

— Мари, леля Керано, що си кривиш душата ма? Как тъй да няма, като всичко има. Ами не видя ли лук, чесън, краставици, зелен боб, бакла, моркови, картофи, магданоз, гъзум, копър? Сушени сливи, круши и череши не видя ли? Хубава работа, че кажи какво си търсила и не си намерила, та тъй приказваш.

— Мерудийка, Фанке, мерудийка исках да си купя, леля, за петдесет стотинки и не че няма, ами от градинската е, а пък аз исках от горска мерудия да е, че хем е по-сладка, хем по-хубаво мирише.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

**ЧУДОМИР
ПИСМО ДО СТОЙНО
ДРЯМКОВ ОТ С. ГОЛО БЪРДО**

chitanka.info

1

Много пъти си идвал в града и някога си се отбивал в халите, нали? Виждал ли си какви грамадни риби се продават там? Едри, тлъсти като дългогодишни депутати. Има и пресни, има и солени, но за тебе всички са пресолени, защото не можеш да си купиш и само ги погледаш, погледаш, попреглътнеш, купиш си след това един мек хляб пазарски, изгълташ го на бърза ръка и тръгваш обратно за село. И хич не помисляш даже защо са тъй едри морските риби и защо са тъй тлъсти.

Морето е наторено, Стойно! Ти и всичките като тебе сте го торили и торите го и досега, затова толкова риба се ражда там. Събираш ти всеки ден оборския тор на купчина до плевника, булката ти ходи по пътищата да събира също и трупате там през лятото, през есента, зимата, та чак до пролетта. И нависоко си го сложил, та да се оцежда. Щом завалят дъждовете, от него започват да текат червеникави вадички, които се събират сред двора в голяма локва. Щом локвата ти напълни двора, ти вземаш мотиката, изкопаеш вада, отправиш я да изтече под портата, оттам в реката, оттам в морето. Тъй прави и съседът ти, и неговият, и т.н. и морето се тори, дори и ражда големи риби, а нивите ти чакат напролет тор да им занесеш.

Вместо тор, братленце, ти им носиш слама и прахоляк и му се радваш, че е лек и по много се товари и лесно се изнася по нивите. Ако, не дай боже, те настигне вихрушка из пътя, може да ти опразни колата за едната хубост, ако ли пък не, от нивата го взема и го разнася по всички посоки на земята. Изкараш ли тази слама по нивите, ти си мислиш, че си ги наторил, и чакаш зърно, а то паламида се родила, метличина или само бяла трева.

Уруки да не са ти, Стойно, ама тъй си я караш, кардашим! Тури си ръката на сърцето и признай, че от двайсет-трийсет години ти се разправя от специалисти и учители какво е тор, от каква храна се нуждае земята и как трябва да се направи торището, как да се размесва, как да се обръща, за да може работа да ти върши, и досега на, провери сам: от 350 къщи в Голо бърдо само трима души досега са си направили циментирани ями за тор. Не му е голям масрафът. Няколко торби цимент, малко чакъл и пясък с колата и готово, ама кой да бистри политиката, кой да оправя в кръчмата финансите на Америка и дипломатическите сплетни между Русия и Япония! Много знаеш, братче, голям си дипломат, ама едно торище не си направяш! Ако си нямаш пари за цимент, и за това са те учили агрономите, ама слушаш ли ти?

Изкопай една яма до 30–40 см. в земята, докарай две коли червена глина от Цигански дол, измажи ямата хубаво и трупай тогава в нея. А ти не го правиш и това даже, а само сумтиш и се сърдиш, че земята ни била проста. Не е проста, приятелю, много е хубава тя, ама ний сме прости, защото не знаем как да я гледаме!

Наскоро един приятел ми разправи следната истинска случка: В едно наше село край Тунджа се преселил да живее някакъв чех или немец. Купил си малко нивици, кола, волове, направил си къщурка, ала сиромаш бил човекът и все не му достигало. Няма да си тор да натори нивите. Като гледал какви ви са торищата, примолвил се на селяните, като си изкарат напролет всичкия тор по нивите, да му позволят да разкопае и вземе двадесетина сантиметра под торищата им.

Някои не му дали, а 5–6 души му позволили и той копал торната земя и карал на нивите си, копал и карал, па през лятото като избуяли ония ми ти гладни ниви, за чудо! Чак тогава видели селяните, че не тази слама и прахоляк, които карат на нивите си, е тор, а напоената под торището земя е сто пъти по-торна от техния тор. Гледали го те,

чесали се по вратовете, а той се хили и нещо си бърбори под мустак по чешки или немски, ама нали му не разбират!

Тè такива работи, братленце, прости и ясни като бял ден, ама сякаш ги не виждаме, затова ти казвам пак: Стига си торил реки и морета да храниш риби и китове, а направи си торище като свят, та да си нахраниш гладните ниви, пък и те след това тебе да нахранят, че тогава ми разправяй за Титулеско, за Ганди и за Обществото на народите. Хляб не дават те, Стойно, не хранят те!

Твой Ч.

1934

2

Рекох да минат празниците, да си похапнеш и попийнеш малко, че тогава да те почна пак. Затова не ти писах досега.

Наскоро слушах по радиото една сказка по земледелието у нас, отглеждане на плодовете, пазене на имотите и морала и отношението на нашия селянин и българин изобщо към своето и чуждото. В Дания, каза сказчикът, производителите на мляко, като го издоят и напълнят съдовете си, изнасят ги на селския мегдан или на края на шосето, оставят ги там и си отиват. Кога мине колата на млекарската кооперация, прибере млякото, а съдовете оставя пак на пътя и кога стопанинът намери време, отива да си ги прибере, без даже да му минава и през ума, че може някой да му ги открадне или повреди. В Швейцария пък държавните шосета от двете страни са посадени с плодни дървета и от плодовете им, като ги продават, поддържат изправността на пътищата си. Всяко яйце в Дания, каза сказчикът, носи датата на снасянето и яйчарската им кооперация по този начин изнася на пазара само и винаги прясна стока, като по този начин конкурира другите. Ако някой се осмели да продаде развалено или старо яйце, от него вече никой не купува... и т.н...

Как ти се виждат тия работи, а? Сякаш са от „Хиляда и една нощ“, нали? Можеш ли да си представиш какво ще стане с млякото ти, ако го оставиш на шосето и отидеш да ореш, да речем? Ами можеш ли си представи шосето от Казанлък до село, от двете страни окичено с дървета, обсипано, да кажем, с червени ябълки, и ти минаваш-заминаваш и не се докосваш до тях? А тури си ръката на сърцето и кажи ми на ухо колко запъртъци си продал в града, колко прокиснато мляко и развалена сланина, а? Не

ти трябва много, спомни си само за двете череши, дето са на шосето под ханчето, кога, не дай си боже, се случи да родят. Спомни си как, щом се запържат, и клоните им се изпочупват, изсичат, та само дънерът остане, и ще разбереш какво искам да ти кажа. Ами знаеш ли ти, драгий, че за пазене на полските имоти от кражби ний, българите, харчим милиарди грешни пари и поддържахме една армия от кучета, равна на половината от цялото население? Имаш си, да речем, бостан, лозе или една овощна градина в полето. С месеци седиш ти и си губиш скъпото време да я пазиш и кучето, разбира се, е с тебе. Стоите вий там денем и нощем и ядете за сметка на това, което пазите. И най-важното е, че пак не си сигурен дали няма да те издебнат, да те приспят и пак да го окрадат. Ако го хванеш, ще се сбиете пък, ще се разкърватите и хайде подир това пък в съдилището. Мислило ли се е някога колко милиони се трошат по това?

Как тогава ще ти стига доходът от стопанството, когато такава голяма част харчиш по отгледването и опазването му? Туй сме си ний, Стойно-о-о, такива сме си ний, българите, крадливички сме, немарим за чуждото, а пък за общото счупен петак не даваме!

Не искам да кажа, разбира се, че това е единствената причина за сегашния ти хал. Съвсем не. Тази е може би не от най-големите, но позамисли се над нея и тя ще ти помогне да разбереш и другите.

Далече сме ний, приятелю мой, много сме далеч още от европейците в това отношение, ама да не мислиш, че гражданите са по-близо до тях? Същите са като вас. Че кои са гражданите? Не са ли преселници вчерашни от селата? Оттук, оттам се свлекли от разни села и образували град.

Та тъй. Взаимно доверие и почит, тачене чуждия труд и имот ще помогнат доста за подобрене стопанството и ще ни издигне и тебе, и мене, и всички ни пред собствените ни очи и пред очите на другите. За другото — други път.

1934

Твой Ч.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.